DET EUROPÆISKE RÅD I LISSABON
DEN 26. OG 27. JUNI 1992

FORMANDSKABETS KONKLUSIONER

Med Traktaten om Den Europæiske Union, som der opnåedes enighed om på Det Europæiske Råds samling i Maastricht, gav de tolv medlemsstaters regeringer et fælles tilsagn om at ville skabe en union, der kan tage de udfordringer op, som Europa står over for i dag. At dette tilsagn bliver opfyldt, er lige så vigtigt i dag, som det var på det tidspunkt, som et middel til at sikre fred og stabilitet samt økonomisk og socialt fremskridt i Europa og i den øvrige verden.

Ud fra den overbevisning, at det politiske tilsagn, der blev givet i Maastricht, udgør et betydningsfuldt positivt skridt i processen hen imod europæisk enhed, der styrker demokratiet i den europæiske beslutningsproces, udtrykker Det Europæiske Råd i Lissabon sin vilje til at gå videre i samme ånd med opbygningen af Europa. Det er enigt om følgende politiske retningslinjer, der afspejler dets vilje til fortsat at aktivere udviklingen af Fællesskabets arbejde internt og eksternt i den kommende afgørende periode.

o

o o

Det Europæiske Råd påhørte en erklæring fra formanden for Europa-Parlamentet, Egon KLEPSCH, om de hovedemner, der var til drøftelse i Det Europæiske Råd.

I. Fremskridt hen imod Den Europæiske Union

1. Status over ratifikationsproceduren i forbindelse med Traktaten om Den Europæiske Union

Det Europæiske Råd understreger betydningen af, at de tidsfrister, der er fastsat for ratifikationen, overholdes, for at Traktaten under alle omstændigheder kan træde i kraft pr. 1. januar 1993.

Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på resultatet af den irske folkeafstemning. Det noterer sig, at ratifikationen i en anden af medlemsstaterne sandsynligvis vil blive afsluttet inden sommerferien, og at ratifikationsprocedurerne i de fleste andre medlemsstater er godt i gang.

De bekræfter de konklusioner, som Rådet (almindelige anliggender) nåede frem til på samlingen den 4. juni i Oslo.

2. Udvidelse

A. I Traktaten om Den Europæiske Union hedder det, at enhver europæisk stat, hvis regeringssystem bygger på princippet om demokrati, kan ansøge om at blive medlem af Unionen. Princippet om, at Unionen er åben for europæiske stater, som ønsker at blive fuldgyldige medlemmer, og som opfylder betingelserne for medlemskab, er et grundlæggende element i opbygningen af Europa.

Det Europæiske Råd i Maastricht var enigt om, at der kan indledes forhandlinger om tiltrædelse af Unionen på grundlag af den Traktat, der blev opnået enighed om i Maastricht, så snart Fællesskabet har afsluttet sine forhandlinger om egne indtægter og andre spørgsmål i forbindelse hermed i 1992.

B. Det Europæiske Råd er af den opfattelse, at EØS-aftalen har beredt vejen for indledning af forhandlinger om udvidelser, der hurtigt kan afsluttes, med de EFTA-lande, der ansøger om at blive medlemmer af Den Europæiske Union. Det henstiller til institutionerne, at de fremmer det forberedende arbejde, der er nødvendigt for at sikre hurtige fremskridt i de pågældende forhandlinger, herunder forberedelsen af

Unionens generelle forhandlingsgrundlag, inden Det Europæiske Råds samling i Edinburgh. De officielle forhandlinger vil blive indledt umiddelbart efter, at Traktaten om Den Europæiske Union er ratificeret, og der er nået til enighed om Delors II-pakken.

Forhandlingerne med ansøgerlandene skal så vidt muligt føres sideløbende, men således at hver ansøgning behandles ud fra sine egne betingelser.

Det Europæiske Råd er enigt om, at en sådan udvidelse er mulig på grundlag af Unionstraktatens bestemmelser om institutionerne og de dertil knyttede erklæringer.

C. Det Europæiske Råd mener, at der, hvis det skal lykkes at tage udfordringerne op i forbindelse med en Europæisk Union bestående af et øget antal medlemsstater, sideløbende må ske fremskridt med hensyn til Unionens interne udvikling og med forberedelsen af andre landes medlemskab.

I den forbindelse drøftede Det Europæiske Råd de ansøgninger, der er blevet indgivet af Tyrkiet, Cypern og Malta. Det Europæiske Råd er enigt om, at hver af disse ansøgninger skal behandles ud fra sine egne betingelser.

Med hensyn til Tyrkiet understreger Det Europæiske Råd, at Tyrkiets rolle i den nuværende europæiske politiske situation er af største betydning, og at der er al mulig grund til at udvide samarbejdet og udbygge forbindelserne med Tyrkiet i overensstemmelse med

perspektiverne i associeringsaftalen af 1964, herunder en politisk dialog på højeste niveau. Det Europæiske Råd beder Kommissionen og Rådet om at arbejde ud fra dette grundlag i de kommende måneder.

Forbindelserne med Cypern og Malta vil blive udbygget og styrket med udgangspunkt i associeringsaftalerne og landenes ansøgninger om medlemskab samt ved udbygning af den politiske dialog.

Med hensyn til forbindelserne med Central- og Østeuropa bekræfter Det Europæiske Råd på ny, at Fællesskabet har vilje til at udvikle et tæt samarbejde med disse lande inden for rammerne af Euro-aftalerne som led i bestræbelserne på at omstrukturere deres økonomier og institutioner. Den politiske dialog vil blive intensiveret og udvidet til at omfatte møder på højeste politiske niveau. Samarbejdet skal systematisk koncentreres om at bistå landene i deres bestræbelser på at forberede den tiltrædelse af Unionen, som de ønsker. Kommissionen vil vurdere de fremskridt, der gøres på dette område, og aflægge rapport til Det Europæiske Råd i Edinburgh, idet den i givet fald vil foreslå yderligere foranstaltninger.

Kommissionen forelagde sin rapport om "Europa og udfordringen forbundet med udvidelsen". Rapporten vedlægges Det Europæiske Råds konklusioner.

3. Fællesskabets fremtidige finansiering

1. Det Europæiske Råd noterer sig med tilfredshed aftalen om reformen af den fælles landbrugspolitik, der vil holde produktionen under kontrol,

samtidig med at landbrugernes indkomster sikres [1]. Det bekræfter, at de finansielle midler, der er nødvendige for gennemførelsen af denne politik, vil blive tilvejebragt i overensstemmelse med de nuværende retningslinjer på landbrugsområdet.

2. Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at den økonomiske og sociale samhørighed er et meget vigtigt aspekt af Fællesskabet, og at de principper, der blev fastlagt i 1988, fortsat skal gælde (planlægning, koncentration, partnerskab og komplementaritet), og at deres anvendelse skal forenkles.

Det beslutter under henvisning til bestemmelserne i Maastricht-Traktaten og de tilknyttede protokoller at indføre den Samhørighedsfond, der omhandles i Traktaten, i begyndelsen af 1993 i de medlemsstater, hvis BNP pr. indbygger er på under 90% af fællesskabsgennemsnittet.

For de berørte regioner i disse fire medlemsstater vil den samlede virkning af Strukturfondene og Samhørighedsfonden blive en forøgelse, der er tilstrækkelig til at afspejle Maastricht-forpligtelserne.

Det Europæiske Råd er også enigt om at give de østtyske delstater og Østberlin samme behandling som de tilbagestående regioner (regioner

1) Efter anmodning fra Italien vil Det Europæiske Råd bede Rådet (landbrug) om, at det om muligt på næste samling finder en afbalanceret løsning i forbindelse med tvisten om mælkekvoteordningen, idet der skal tages hensyn til problemet omkring ordningens anvendelse i Italien.

under mål 1 i strukturpolitikkerne), uden at man mindsker den fordel, som de lande, der er omfattet af samhørighedspolitikken, med rette kan forvente på grundlag af Maastricht-afgørelsen.

3. Det Europæiske Råd bekræfter, at det ligger det på sinde at styrke de øvrige strukturpolitikker, både omlægningsprogrammer i regioner med industriel tilbagegang (mål nr. 2) og udvikling af landbrugsdistrikterne (mål nr. 5). Der skal iværksættes aktioner under Socialfonden vedrørende erhvervsmæssig integrering af de unge, tilpasning til ændringer i produktionssystemerne og bekæmpelse af langtidsledighed ved hjælp af uddannelse og efteruddannelse.

4. Det Europæiske Råd bad Rådet om yderligere at behandle henstillingen i de finansielle overslag, Kommissionen har foreslået vedrørende stimulering af europæisk erhvervslivs konkurrenceevne gennem indbyrdes samarbejde og tilpasning af forsknings- og innovationsforanstaltninger; den praktiske gennemførelse skal fremme små og mellemstore virksomheders øgede deltagelse i fællesskabsprogrammer.

5. Det Europæiske Råd, der er sig sit øgede ansvar i den nye internationale sammenhæng bevidst, beslutter at foretage en betydelig forhøjelse af midlerne til aktioner i forbindelse med den fælles udenrigspolitik.

6. Som ønsket på samlingen i Det Europæiske Råd i Maastricht vil den nuværende ordnings regressive karakter blive korrigeret. Når denne

korrektion bliver foretaget, vil der blive taget særligt hensyn til situationen i de medlemsstater, hvis BNP pr. indbygger ligger under 90% af fællesskabsgennemsnittet. Kommissionen vil ydermere i juli forelægge sin rapport om anvendelsen af mekanismerne til korrektion af budgetuligevægten.

7. Der er principiel enighed om at forlænge den interinstitutionelle aftale for de nye finansielle overslags gyldighedsperiode på vilkår, der sikrer streng budgetdisciplin og et gnidningsløst forløb af de årlige budgetdrøftelser.

8. Det Europæiske Råd vil på mødet i Edinburgh træffe beslutning om de forskellige bestanddele i Delors II-pakken på baggrund af de retningslinjer, der er udstukket ovenfor.

4. En Union, der er tæt på sine borgere

Det Europæiske Råd er enigt om, at der skal tages særlige skridt til at gøre Fællesskabets beslutningsproces mere gennemskuelig og styrke dialogen med Europas borgere om Maastricht-Traktaten og dens gennemførelse.

Det aspekt i Maastricht-Traktaten, der sigter på at bringe den europæiske enhedsproces nærmere til borgerne og bekræfte betydningen af de nationale identiteter, skal klart afspejles i Fællesskabets aktioner og adfærd. Det Europæiske Råd giver udtryk for ønske om, at dialogen mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet, herunder på parlamentskonferencen, udbygges.

Det Europæiske Råd minder om den vigtige rolle, som nærhedsprincippet har spillet i udarbejdelsen af Unionstraktaten, både ved medtagelsen af dette princip som en ny juridisk bindende grundregel i Traktaten (artikel 3b) og ved den første præcise afgrænsning af den form for fællesskabsaktion, der kan gennemføres på de nye kompetenceområder, som tillægges Unionen i Traktaten.

Det Europæiske Råd er af den overbevisning, at en harmonisk udvikling af Unionen i de kommende år i høj grad afhænger af en konsekvent anvendelse af nærhedsprincippet. Dette vil være af afgørende betydning for at sikre, at opbygningen af Europa går i en retning, der er i overensstemmelse med medlemsstaternes og deres borgeres fælles ønske.

Det Europæiske Råd påhørte en indledende rapport fra formanden for Kommissionen om dette emne og opfordrede Kommissionen og Rådet til straks at gå i gang med at finde ud af, hvordan man såvel proceduremæssigt som rent praktisk kan gennemføre princippet, og til at aflægge rapport til Det Europæiske Råd i Edinburgh.

Kommissionen gav for sit vedkommende tilsagn om i betragtningerne i fremtidige forslag at begrunde det relevante i dens initiativ i relation til nærhedsprincippet. Rådet skal gøre det samme, hvis det beslutter at ændre det oprindelige kommissionsforslag.

Der skal på samme måde ske en fornyet gennemgang af visse fællesskabsbestemmelser for at tilpasse dem til nærhedsprincippet. Der vil blive uarbejdet en rapport til Det Europæiske Råds møde i december 1993 om

resultaterne af denne fornyede gennemgang.

5. Det indre marked

Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at det er fast besluttet på at vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige for at fuldføre det indre marked pr. 31. december 1992 i overensstemmelse med Traktatens artikel 8a.

a) Fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser og kapital

Det Europæiske Råd noterer med tilfredshed, at der inden for det sidste halve år er gjort betydelige fremskridt hen imod fuldførelsen af det indre marked på disse områder. Over 90% af de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre det indre marked uden indre grænser, er nu vedtaget. Det udtrykker navnlig tilfredshed med, at der er opnået enighed om forsikring og offentlige indkøb, hvorved Hvidbogens program på disse områder praktisk talt er fuldført, samt om den afsluttende fase af luftfartsliberaliseringen og om søcabotage, og med de meget betydelige fremskridt, der er gjort med hensyn til planters og dyrs sundhed og medicin og narkotika.

Det Europæiske Råd henstiller til Rådet (økonomi og finans), at det på samlingen den 29. juni afslutter drøftelserne om momssatser og særordninger, om punktafgiftsstrukturer og -satser og om investeringsservice. Det opfordrer også Rådet til hurtigt at fuldføre den nødvendige lovgivning om selskabsret (herunder statutten for Det Europæiske Selskab) og at afslutte arbejdet med beskyttelsen af kulturgoder på

grundlag af de betydelige fremskridt, der er gjort i den seneste tid. I de kommende måneder bør der også lægges særlig vægt på at fuldføre det indre marked for så vidt angår liberaliseringen af vejtransport, intellektuel ejendomsret, herunder EF-Varemærkemyndigheden, og på de udestående energispørgsmål.

Det Europæiske Råd fremhæver på ny de transeuropæiske nets betydning for, at det indre marked kan fungere effektivt, og opfordrer Rådet til at fortsætte det arbejde, der allerede er gjort på dette område.

Det Europæiske Råd ser ligeledes med tilfredshed på de fremskridt, som medlemsstaterne med støtte fra Kommissionen har gjort for så vidt angår afskaffelsen af den nationale kontrol med varer og fremskyndelsen af gennemførelsen af fællesskabslovgivningen vedrørende det indre marked. Denne proces må fortsætte.

Ud over disse kortsigtede mål erkender Det Europæiske Råd, at der skal lægges større vægt på at sikre, at det indre marked kommer til at fungere retfærdigt og effektivt i tiden efter 1992. Det opfordrer de relevante institutioner til inden den 1. januar 1993 at træffe de nødvendige foranstaltninger til at gennemføre dette mål på grundlag af det arbejde, Kommissionen og Rådet allerede har udført på dette område.

b) <u>Fri bevægelighed for personer</u>

Rådet noterede sig rapporten fra Kooordinatorgruppen (fri bevægelighed for personer) og bifaldt henstillingerne heri. Det ønsker i denne

forbindelse navnlig at gøre opmærksom på følgende aspekter:

Det Europæiske Råd tager til efterretning, at formandskabet har gjort en betydelig indsats for at få løst det sidste problem, der stiller sig hindrende i vejen for EF-medlemsstaternes undertegnelse af konventionen om passage af de ydre grænser, og har foreslået en kompromisløsning.

I denne forbindelse giver Det Europæiske Råd udtryk for bekymring over, at der ikke er fundet nogen løsning på dette spørgsmål, og henstiller indtrængende, at bestræbelserne fortsættes, således at det sidste problem, der hindrer undertegnelsen af konventionen, kan blive løst.

Det Europæiske Råd henstiller, at alle ratifikationer af Dublin-konventionen afsluttes inden udgangen af 1992. Det ser med tilfredshed på de betydelige fremskridt, der er gjort med hensyn til forberedelsen af konventionens iværksættelse såvel som med hensyn til andre aspekter af harmoniseringen af asylpolitikken.

Det Europæiske Råd anmoder om, at arbejdet med at udarbejde et instrument om oprettelse af et europæisk informationssystem kommer til at foregå på en sådan måde, at instrumentet om muligt kan undertegnes i løbet af andet halvår af 1992.

Det opfordrer de kompetente myndigheder til at vedtage de øvrige væsentlige foranstaltninger, der er omhandlet i Palma-dokumentet, og iværksætte det arbejdsprogram om asylret og indvandring, som det godkendte på Maastricht-mødet.

6. Sociale og arbejdsmarkedsmæssige anliggender

Det Europæiske Råd noterer med tilfredshed de fremskridt, der er sket for nylig med hensyn til sociale og arbejdsmarkedsmæssige spørgsmål, og henstiller til Rådet, at det fortsætter indsatsen på dette område som et nødvendigt supplement til gennemførelsen af det indre marked.

7. Narkotikabekæmpelse

Det Europæiske Råd noterede sig den rapport, som Det Europæiske Udvalg for Narkotikabekæmpelse (CELAD) har udarbejdet.

Det konstaterede med tilfredshed, at der er opnået politisk enighed om forordningen om oprettelse af et Europæisk Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug. Dette organ skal bistå med at give Fællesskabet og medlemsstaterne et samlet billede af dette alvorlige samfundsproblem og dermed hjælpe dem med at planlægge deres foranstaltninger.

Det Europæiske Råd bekræfter sin fulde støtte til den europæiske uge for forebyggelse af narkotikamisbrug, der finder sted i medlemsstaterne fra den 16.-22. november 1992. Det opfordrer til, at der lægges særlig vægt på den meget store betydning, som uddannelse og forebyggelse blandt unge har.

Det anmoder CELAD om at aflægge rapport til Det Europæiske Råd i Edinburgh om gennemførelsen af den europæiske narkotikabekæmpelsesplan, som Det Europæiske Råd vedtog den 14. december 1990 i Rom. Rapporten kan eventuelt ledsages af forslag til yderligere foranstaltninger.

8. Europol

Det Europæiske Råd tog Trevi-ministrenes rapport til efterretning og tilsluttede sig konklusionerne heri.

Det anmoder om, at den konvention, der er nødvendig for oprettelsen af Europol, udarbejdes.

Det støtter nedsættelsen af en projektgruppe, der skal fremskynde oprettelsen af et europæisk narkotikaefterretningsorgan, som er første fase i etableringen af Europol.

II. FORBINDELSERNE MED TREDJELANDE

Det Europæiske Råd noterede sig med tilfredshed de initiativer, som er blevet taget i løbet af de seneste måneder hvad angår Fællesskabets forbindelser med tredjelande, og som tager hensyn til disse landes stadig større forventninger til den rolle, som Fællesskabet skal spille på den internationale scene.

Det Europæiske Råd bekræftede Fællesskabets vilje til at fortsætte sine aktioner på dette område på grundlag af solidaritet og samarbejde, idet det således i fuldt omfang lever op til sit internationale ansvar.

1. Rio-konferencen om miljø og udvikling

Det Europæiske Råd noterer sig med tilfredshed de resultater, der er opnået på FN's konference om miljø og udvikling (UNCED), som blev afholdt i Rio de Janeiro fra den 3.-14. juni 1992, og især, at det internationale samfund på højeste niveau accepterede målet om en bæredygtig udvikling på

verdensplan. Det noterer sig ligeledes med tilfredshed den rolle, som Fællesskabet og dets medlemsstater spillede på konferencen.

Det Europæiske Råd opfordrer alle deltagende stater til hurtigt at gennemføre de foranstaltninger, der var enighed om i Rio.

Fællesskabet og dets medlemsstater er for deres vedkommende rede til at forpligte sig til at gennemføre følgende 8-punktsplan:

- at ratificere konventionen om klimaændringer og offentliggøre nationale planer for gennemførelse heraf;

- at offentliggøre nationale planer for en aktion angående biodiversitet og at lægge grunden til ratifikation af den pågældende konvention;

- at offentliggøre nationale planer for gennemførelsen af principperne vedrørende skove;

- at offentliggøre nationale planer for gennemførelsen af Rio-erklæringen og Agenda 21;

- at yde økonomisk støtte til udviklingslandene til gennemførelse af Agenda 21 ved hjælp af offentlig udviklingsbistand (ODA) og at komplettere Den Globale Miljøfacilitet (GEF);

- at vise vejen på FN's Generalforsamling i 1992 i forbindelse med oprettelsen af en kommission for bæredygtig udvikling;

- at gøre deres indflydelse gældende i forbindelse med en international plan for revision af principperne vedrørende skove og ørkendannelse;

- at vise vejen med henblik på at omstrukturere Den Globale Miljøfacilitet (GEF), så den i tide kan indføres som en permanent finansieringsmekanisme for konventionerne om klimaændringer og biodiversitet.

Det Europæiske Råd opfordrer de øvrige stater til at give et lignende tilsagn.

2. URUGUAY-RUNDEN

Det Europæiske Råd fastslår på ny, at det er indstillet på, at Uruguay-Runden hurtigt skal bringes til afslutning. Et åbent multilateralt handelssystem, der understøttes af regler og discipliner, som er accepteret af alle parter, har afgørende betydning for den økonomiske vækst på verdensplan. En yderligere liberalisering af verdenshandelen vil være til gavn for såvel de industrialiserede lande som udviklingslandene.

Det Europæiske Råd understreger, at disse forhandlinger udgør et hele, og at et positivt udfald forudsætter et væsentligt og afbalanceret resultat på alle forhandlingsområder (landbrug, markedsadgang, regler og discipliner samt nye emner).

De største handelspartnere har et særligt ansvar for at lette den afsluttende multilaterale proces i Uruguay-Runden ved at bane vejen for en løsning på de resterende problemer. Fællesskabet har vist og vil fortsat vise en sådan smidighed på grundlag af gensidighed.

Fællesskabet er i Uruguay-Runden kommet med væsentlige bidrag og tilbud

på centrale forhandlingsområder. Fællesskabet har taget initiativ til at reformere den fælles landbrugspolitik, og dets landbrug vil dermed i fremtiden blive baseret på en bedre afvejning af udbud og efterspørgsel, hvilket vil bidrage til at stabilisere verdensmarkederne, samtidig med at EF-landbrugernes indkomster fastholdes på et rimeligt niveau.

Det Europæiske Råd opfordrer alle parter til at udvise tilsvarende smidighed, således at der kan opnås realistiske og afbalancerede løsninger på landbrugsområdet, og der med hensyn til markedsadgang og tjenesteydelser kan indgås forpligtelser, der vil føre til en reel og konkret liberalisering til alles tilfredshed.

Det Europæiske Råd opfordrer Fællesskabets forhandlere til at fortsætte dialogen med deres partnere, navnlig med USA, med henblik på at løse de tilbageværende uoverensstemmelser, således at der kan indgås en samlet aftale snarest muligt.

3. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

Det Europæiske Råd bifaldt en rapport fra udenrigsministrene om den sandsynlige udvikling i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik med henblik på at indkredse områder, hvor en samlet optræden over for enkelte lande eller grupper af lande kan komme på tale (bilag I).

4. Landene i Central- og Østeuropa

1. Det Europæiske Råd giver udtryk for sin fulde støtte til de processer, der skal befæste de demokratiske institutioner i landene i Central- og

Østeuropa og således sikre retsstatsprincippet og respekten for menneskerettighederne. Dette indbefatter de principper, der gælder med hensyn til mindretals rettigheder og ukrænkeligheden af grænserne, der kun kan ændres med fredelige midler og ved aftale, i overensstemmelse med de forpligtelser, som de stater, der har undertegnet FN-Chartret, Helsinki-Slutakten og Paris-Chartret om et nyt Europa, har accepteret.

Det Europæiske Råd støtter endvidere de økonomiske reformer, som regeringerne i landene i Central- og Østeuropa har iværksat med henblik på at skabe et klima, der skal bidrage til modernisering og udvikling af en markedsøkonomi.

På baggrund af resultaterne af valget den 5. og 6. juni 1992 i Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik samt den officielle fælleserklæring fra hr. Klaus og hr. Meciar efter deres samtaler den 19. og 20. juni 1992 udtrykker Det Europæiske Råd forhåbning om, at de igangværende drøftelser mellem de forskellige politiske kræfter vil fortsætte på en fredelig og konstruktiv måde, og at de væsentlige skridt inden for regionalt og internationalt samarbejde, der allerede er fuldført, må blive fulgt yderligere op uden større vanskeligheder.

2. Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på de fremskridt, der er gjort med henblik på at etablere og udbygge forbindelser med landene i Central- og Østeuropa, og specielt på, at overgangsaftalerne med henblik på de Europaaftaler, der er undertegnet med Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik, Ungarn og Polen, er trådt i kraft, at forhandlingsdirektiverne med Bulgarien og Rumænien er godkendt, og at

handels- og samarbejdsaftalerne med de baltiske stater og Albanien er færdigbehandlet.

3. Det Europæiske Råd udtrykker sin vilje til inden for rammerne af G24 at træffe samlede internationale foranstaltninger til støtte for Bulgariens, Rumæniens og Albaniens betalingsbalancer med henblik på disse landes fortsatte finansielle behov, der hverken dækkes af internationale finansielle institutioner eller af offentlig eller privat støtte.

5. SNG

1. Det Europæiske Råd følger udviklingen i SNG med største interesse og bekræfter sin vilje til at yde sit bidrag til det internationale samfunds indsats for at genoprette økonomien i Rusland og andre republikker i SNG. Disse bestræbelser tager i overensstemmelse med de retningslinjer, der blev vedtaget på Lissabon-konferencen den 23. og 24. maj 1992, sigte på at sikre en snarlig integrering af disse stater i verdensøkonomien med henblik på at bidrage til deres befolkningers velstand.

   Det Europæiske Råd er af den opfattelse, at reformerne med henblik på at opnå en effektiv økonomi, fortsat bør være ledsaget af de politiske ændringer, der allerede er i gang, og som er nødvendige for at befæste et åbent samfund, baseret på retsstatsprincippet, individuelle frihedsrettigheder og politisk pluralisme.

   Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på den aftale, som den russiske

og ukrainske præsident undertegnede den 23. juni i Dagomis, hvor parterne fastlagde grundlaget for en fremtidig deling af Sortehavsflåden, og det udtrykker håb om, at aftalerne vil blive iværksat omgående til fordel for freden og sikkerheden i regionen.

Det Europæiske Råd giver ved denne lejlighed udtryk for sin dybe bekymring over fortsættelsen af kamphandlingerne i Georgien, Moldavien og Nagorno-Karabakh-enklaven, og opfordrer indtrængende alle de berørte myndigheder til at bringe den onde voldscirkel til ophør ved at indlede en politisk dialog og samarbejde med alle fredsstræbende kræfter, dvs. inden for rammerne af CSCE.

2. Det Europæiske Råd understreger betydningen af den ekspertbistand og faglige bistand til SNG, som Fællesskabet har iværksat, og udtrykker tilfredshed med de positive resultater, der hidtil er opnået i forbindelse med disse aktioner.

3. Det Europæiske Råd er enigt om, at der må iværksættes hasteforanstaltninger med henblik på at yde medicinsk nødhjælp under anvendelse af en passende del af lånet på 1 250 mio. ecu. Kommissionen vil handle i overensstemmelse hermed.

4. Det Europæiske Råd er af den opfattelse, at Lissabon-konferencen om bistand til Samfundet af Uafhængige Stater, hvor repræsentanter for donorlandene, de internationale organisationer og modtagerlandene mødtes for første gang, var en væsentlig lejlighed til at gøre status over den bistand, som Det Internationale Samfund har ydet indtil nu,

og til at understrege omfanget af Fællesskabets og dets medlemsstaters indsats i forbindelse hermed.

5. Det Europæiske Råd ser med tilfredshed på undertegnelsen af aftalen om oprettelse af de i internationale centre for videnskab og teknologi, der tager sigte på at anvende SNG's videnskabelige og tekniske forskere i forbindelse med fredelige formål, og understreger på ny, at det tillægger bevarelsen af det tidligere Sovjetunionens videnskabelige og tekniske potentiel stor betydning.

6. Nuklear sikkerhed i landene i Central- og Østeuropa og i SNG

Det Europæiske Råd noterer sig den betydelige indsats, der er gjort i forbindelse med PHARE-programmet for Central- og Østeuropa og programmet for teknisk bistand til SNG for at forbedre sikkerheden i de sovjetisk konstruerede kernekraftværker.

Det Europæiske Råd finder, at det ud over de bilaterale bidrag i forbindelse med samordningen inden for G 24 er ønskeligt, at der oprettes en multilateral mekanisme med henblik på aktioner, der ikke vil være omfattet af bilaterale foranstaltninger; det opfordrer de andre G 7-partnere til at reagere positivt på dette initiativ.

I betragtning af dette problems hastende karakter anmoder Det Europæiske Råd Kommissionen om at forhøje beløbene til dette formål i de to programmer yderligere.

Hvad angår "forbedringen" af de nævnte kernekraftværker anmoder Det

Europæiske Råd Rådet om at overveje Kommissionens forslag om, at Euratom-lån ligeledes skal kunne anvendes til investeringer til dette formål.

7. Det Europæiske Energicharter

Udviklingen af et tæt samarbejde på energiområdet vil i væsentlig grad bidrage til at lette og fremskynde de tidligere socialistiske landes overgang til markedsøkonomi. Denne udvikling vil i forbindelse med fremskridt med henblik på virkeliggørelsen af det indre marked på energiområdet spille en betydelig rolle i forbindelse med bevarelsen og styrkelsen af den økonomiske og politiske stabilitet i Europa og højnelsen af miljøbeskyttelsen.

Det Europæiske Råd understreger derfor betydningen af, at der hurtigt gøres fremskridt i forhandlingerne om en basisaftale for gennemførelsen af Det Europæiske Energicharter og henstiller til konferencen vedrørende Charteret, at det intensiverer sine bestræbelser med henblik på snart at nå til en aftale, der skal undertegnes på den kommende energikonference i Lissabon.

8. Jugoslavien

Det Europæiske Råd vedtog erklæringen i Bilag II.

9. Fredsprocessen i Mellemøsten

Det Europæiske Råd vedtog erklæringen i Bilag III.

10. Forbindelserne med Middelhavslandene

Det Europæiske Råd vedtog erklæringen i Bilag IV om forbindelserne med Maghreb-landene.

Det Europæiske Råd understreger, at det tillægger de generelle forbindelser med Middelhavslandene stor betydning, og udtrykker i den forbindelse tilfredshed med den nyligt opnåede enighed om den nye Middelhavspolitik, der udgør et vigtigt skridt hen imod større politisk og økonomisk stabilitet i Middelhavsområdet.

11. Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde

Det Europæiske Råd udtrykker sin tilfredshed med afslutningen af forhandlingsprocessen og undertegnelsen den 2. maj i Porto af Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Det Europæiske Råd udtrykker ønske om, at den igangværende ratifikationsproces afsluttes snarest muligt, således at Traktaten kan træde i kraft den 1. januar 1993.

12. Latinamerika

Det Europæiske Råd understregede, at det tillægger en styrkelse af forbindelserne mellem Fællesskabet og Latinamerika stor betydning som et middel til økonomisk genopretning og befæstelse af demokratiet i regionen.

I den forbindelse udtrykker det tilfredshed med de positive resultater af

de seneste ministermøder i Lissabon og Santiago de Chile og med undertegnelsen af nye rammeaftaler med Brasilien og Paraguay.

Det Europæiske Råd understregede betydningen af at støtte de økonomiske integrationsbestræbelser, der udfoldes på regionalt plan, såsom MERCOSUL.

I den forbindelse opfordrer Det Europæiske Råd på baggrund af mødet i Guimaraes den 2. maj 1992 Kommissionen til at fremsætte forslag med henblik på at intensivere og institutionalisere forbindelserne mellem Fællesskabet og MERCOSUL.

13. Forbindelserne mellem Fællesskabet og dets medlemsstater og udviklingslandene

Det Europæiske Råd mener, at de vidtrækkende ændringer på den internationale scene har bidraget til at skabe et nyt klima og gunstige muligheder for reaktivering af en konstruktiv dialog, der tager sigte på at fremme udviklingen på grundlag af solidaritet, gensidig interesse og fælles ansvar.

Mindskelsen af de internationale spændinger ved den kolde krigs afslutning giver nye udviklingsmuligheder og -ressourcer, men fremmer også nye samarbejdsformer, navnlig på tværregionalt plan. Samtidig vokser en politisk enighed frem omkring de grundlæggende forbindelser mellem pluralistisk demokrati, respekt for menneskerettighederne og udvikling betragtet som en retfærdig og vedvarende proces med fokus på individet.

Det Europæiske Råd minder om sin erklæring om menneskerettighederne, der blev vedtaget i Luxembourg, samt om den resolution, som Rådet (udviklingssamarbejde) vedtog den 28. november 1991 om menneskerettigheder, demokrati og udvikling, og bekræfter på ny, at det er et afgørende element i de internationale forbindelser, at menneskerettighederne respekteres, fremmes og sikres, og at dette derfor er en af hjørnestenene i samarbejdet og i forbindelserne mellem Fællesskabet og dets medlemsstater og andre lande. Det lægger særlig vægt på positive initiativer, der tager sigte på at sikre aktiv støtte til de lande, der er ved at indføre demokrati, forbedre situationen med hensyn til menneskerettighederne og fremme gode regeringsprincipper.

Det Europæiske Råd mener, at aktive forbindelser og en aktiv dialog med udviklingslandene er en grundlæggende forudsætning for, at de uligheder og kløfter, der stadig skiller verdens befolkninger, kan overvindes. Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater spiller og vil fortsat spille en central rolle på alle områder inden for udviklingssamarbejdet under behørig hensyntagen til de nye muligheder, der er opstået som følge af et positivt klima i de internationale forbindelser.

14. CSCE

Det Europæiske Råd bekræfter Fællesskabets og dets medlemsstaters engagement i CSCE-processen og understreger de vigtige bidrag, som CSCE har ydet til frihed, fred og stabilitet i Europa som et middel til at sikre samarbejde mellem alle deltagerlandene på grundlag af fuld overholdelse af bestemmelserne i Helsinki-Slutakten, Paris-Charteret for et nyt Europa og alle andre relevante CSCE-dokumenter. Uden fuldstændig overholdelse og gennemførelse af alle de forpligtelser, der er indgået

inden for rammerne af CSCE, kan en stat ikke forvente at spille nogen rolle i opbygningen af et nyt Europa med fred, frihed, samarbejde og fremskridt.

Det Europæiske Råd hilser med glæde de gode resultater, der allerede er opnået på det igangværende CSCE-møde til opfølgning af Helsinki, og ser frem til et vellykket udfald af topmødet i Helsinki. Det Europæiske Råd er overbevist om, at der på topmødet i Helsinki vil blive taget afgørende skridt til at give CSCE større gennemslagskraft og gøre dens aktioner mere effektive, således at den kan spille den rolle, den skal kunne påtage sig i fremtiden.

Det Europæiske Råd opfordrer indtrængende alle parter i CFE-traktaten til at tage de nødvendige skridt til, at den kan træde i kraft. Endvidere understreger Det Europæiske Råd, at en aftale om at begrænse mandskabet i CFE-deltagerlandenes konventionelle væbnede styrker yderligere vil øge stabiliteten og sikkerheden i Europa, og at en sådan aftale bør undertegnes på topmødet i Helsinki.

15. Ikke-spredning af kernevåben og våbeneksport

Det europæiske Råd noterede sig med tilfredshed, at der er opstillet en fælles liste over de nukleare produkter og hermed beslægtede produkter med dobbelt anvendelsesformål, som medlemsstaterne skal kontrollere ved eksport.

Endvidere bemærker Det Europæiske Råd, at det igangværende arbejde under Det Europæiske Politiske Samarbejde ved en sammenligning mellem de nationale politikker for våbeneksport har gjort det muligt at indkredse endnu et fælles kriterium, som disse politikker er baseret på.

Dette kriterium vil blive føjet til dem, der blev godkendt af Det Europæiske Råd i Luxembourg, og vil blive formuleret som følger:

"Forenelighed mellem våbeneksporten og modtagerlandets tekniske og økonomiske kapacitet under hensyn til det ønskelige i, at staterne må kunne opfylde deres retmæssige behov for sikkerhed og forsvar, samtidig med at de menneskelige og økonomiske ressourcer i mindst muligt omfang omledes til oprustningsformål".

16. Det sydlige Afrika

Det Europæiske Råd er dybt foruroliget over de seneste voldshandlinger i Sydafrika. Det minder om Fællesskabets og dets medlemsstaters erklæring af 23. juni, hvori de gav udtryk for deres bestyrtelse over Boipatong-massakren, og noterer sig, at Sydafrikas regering har erklæret sig rede til at tillade, at udenlandske observatører deltager i den igangværende undersøgelse. Det understreger det absolutte behov for at sikre en effektiv kontrol med politiet og sikkerhedsstyrkerne. Fællesskabets og dets medlemsstaters ministertrojka vil tage dette spørgsmål op under sit kommende besøg i Sydafrika.

Det opfordrer alle parter i Sydafrika til at genoptage forhandlingerne inden for rammerne af CODESA, der er et priviligeret forum, hvor den nødvendige konsensus kan søges opnået for at sikre en fredelig overgang til et virkelig demokratisk og ikke-racistisk Sydafrika, navnlig gennem nedsættelsen af en overgangsregering. Det Europæiske Råd anser det for uhyre vigtigt, at Sydafrika ikke fortaber de store fremskridt, der allerede er gjort i det forum.

Det Europæiske Råd noterer sig med tilfredshed de klare fremskridt hen imod varig fred i hele det sydlige Afrika, navnlig de fremskridt, der er gjort i fredsprocessen i Angola, der skal føre til parlamentsvalg i september 1992.

Det Europæiske Råd henstiller kraftigt til de parter, der er involveret i den mozambiquiske konflikt, at de snarest når frem til en fredsaftale i forbindelse med den mæglingsproces, hvori EF-landene spiller en aktiv rolle. Dette vil gøre det muligt at levere international hjælp til de berørte befolkninger, der allerede lider under den langvarige tørke, der har katastrofale følger i hele subregionen.

o

o o

Det Europæiske Råd vedtog efter at have hørt Europa-Parlamentets formand og udvidede præsidium at forlænge Jacques DELORS' embedsperiode som formand for Kommissionen.

Rapport til Det Europæiske Råd i Lissabon om den sandsynlige udvikling af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (CFSP) med henblik på at indkredse områder, der egner sig for fælles aktioner over for bestemte lande eller landegrupper

I

Indledning: den sandsynlige udvikling af CFSP

1. Traktaten af Oprettelse af Den Europæiske Union, som efter planen skulle træde i kraft den 1. januar 1993, vil markere indstiftelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

2. CFSP bør ses som opfølgningen af medlemsstaternes hidtidige indsats inden for rammerne af Det Europæiske Politiske Samarbejde (EPC) i henhold til Den Europæiske Fælles Akt. CFSP udgør, med specifikke mål og midler, et "kvalitativt spring", idet den integrerer de hidtidige resultater af EPC, samtidig med at den giver dette større muligheder, hovedsagelig gennem fælles aktioner, der er et supplerende instrument, som indebærer en stram diciplin for medlemsstaterne og sætter Unionen i stand til fuldt ud at gøre brug af de midler, der er til dens rådighed.

3. Med den nye fase, der nu indledes, skulle CFSP bidrage til at sikre, at Unionens aktion udadtil mindre er en reaktion på begivenheder i verden uden for og mere en aktiv indsats for at varetage Unionens interesser og tilvejebringe et mere gunstigt internationalt klima. Hermed vil Den Europæiske Union i højere grad blive i stand til at angribe problemerne ved roden med henblik på at foregribe kriser. Desuden vil Unionen klarere kunne markere sine mål og interesser over for tredjelande og foretage en nøjere afstemning af disse parters forventninger til den.

4. For at bidrage til at styrke Unionens eksterne aktiviteter som helhed vil det påhvile Rådet og Kommissionen at sikre sammenhæng mellem CFSP, Fællesskabets aktion udadtil og samarbejdet inden for retlige og indre anliggender.

5. Retsforskrifterne vedrørende CFSP findes i Maastricht-Traktatens afsnit V, hvor det hedder, at Unionen gradvis skal gennemføre "fælles aktioner på de områder, hvor medlemsstaterne har vigtige fælles interesser" (artikel J.1.3).

6. Det var netop med henblik på at indkredse områder, der egner sig for fælles aktioner, at Det Europæiske Råd i Maastricht fremsatte en erklæring, hvori Rådet opfordres til:

   - "at udarbejde en rapport til Det Europæiske Råd i Lissabon om den sandsynlige udvikling af CFSP med henblik på at udpege områder, der egner sig for fælles aktioner over for bestemte lande eller landegrupper."

7. Det skal bemærkes, at forslagene i dette dokument blot er en begyndelse til iværksættelsen af CFSP og mere specifikt til fælles aktioner. Forslagene om geografisk eller horisontalt afgrænsede områder med henblik på fælles aktioner skal derfor betragtes som rent foreløbige og på ingen måde som udtømmende.

II

Rammer

8. I henhold til Unions-Traktaten dækker CFSP alle områder inden for udenrigs- og sikkerhedspolitikken og indebærer med henblik på at virkeliggøre målene i artikel J.1.2:

   - systematisk samarbejde mellem medlemsstaterne om deres politik med hensyn til ethvert udenrigs- eller sikkerhedspolitisk spørgsmål af almen interesse;

- gradvis gennemførelse af fælles aktioner på de områder, hvor medlemsstaterne har vigtige fælles interesser.

9. Fælles aktioner skal ses som et middel, hvormed Unionen kan udforme og iværksætte en politik inden for rammerne af CFSP vedrørende et bestemt spørgsmål. De skal nødvendigvis

- opfylde de mål for Unionen, der er opstillet i artikel B og specifikt i artikel J.1.2;

- tage hensyn til allerede opnåede resultater under Unionen;

- være forenelige med andre aktioner og holdninger, som Unionen har vedtaget.

10. Inden for hvert område bør Unionen fastlægge specifikke målsætninger med henblik på at udvælge spørgsmål, hvor der kunne overvejes fælles aktioner. Disse specifikke målsætninger kunne f.eks. være:

- styrkelse af de demokratiske principper og institutioner og respekt for menneskerettigheder og mindretalsrettigheder;

- fremme af regional politisk stabilitet og medvirken til at etablere politiske og/eller økonomiske rammer, der befordrer regionalt samarbejde eller som udgør skridt på vej til regional eller lokal integration;

- medvirken til forebyggelse og bilæggelse af konflikter;

- medvirken til mere effektiv international koordination i forbindelse med krisesituationer;

- styrkelse af det eksisterende samarbejde om spørgsmål af international interesse såsom bekæmpelse af våbenspredning, terrorisme og ulovlig narkotikahandel;

- fremme og støtte af gode regeringsprincipper.

11. Det afgørende kriterium for at vedtage fælles aktioner er, at der er tale om vigtige fælles interesser (artikel J.1.3). I overensstemmelse med princippet om solidaritet mellem medlemsstaterne udelukker dette ikke, at en given interesse kan være af større betydning for nogle medlemsstater end for andre.

12. Der kan allerede nu nævnes visse faktorer, der er bestemmende for eksistensen af vigtige fælles interesser. Der bør tages hensyn til disse og andre faktorer ved afgørelsen af, om hvilke spørgsmål og på hvilke områder der skal iværksættes fælles aktioner:

- en given regions eller et givent lands geografiske nærhed;

- en vigtig interesse i, at der er politisk og økonomisk stabilitet i en region eller et land;

- trusler mod Unionens sikkerhedsinteresser.

13. Under hensyn til, at de fælles aktioner bør gennemføres gradvis, er der kun blevet udpeget et begrænset antal geografiske områder. For hvert område har man udvalgt en række horisontale spørgsmål, vedrørende hvilke der vil kunne gennemføres fælles aktioner på kort sigt. Der er tale om følgende områder:

Central- og Østeuropa, navnlig SNG og Balkanlandene, Middelhavslandene, især Maghreb, og Mellemøsten.

14. Desuden har Det Europæiske Råd allerede udpeget visse områder under sikkerhedsdimensionen.

15. Som understreget i indledningen tjener de således udpegede områder, hvor der vil kunne iværksættes fælles aktioner, alene som eksempel.

16. Det Europæiske Råd vil tage den internationale situation op til fornyet overvejelse med henblik på at fastlægge de nødvendige retningslinjer for fælles aktioner på baggrund af ændringer inden for de allerede udpegede områder og inden for eventuelle andre områder, hvor det forekommer hensigtsmæssigt.

17. Med hensyn til den særlige betydning af nord-syd forbindelserne kunne Unionen tænkes gradvis, på en ensartet og samordnet måde, at ville udbygge sin eksterne indsats over for landene i Afrika, Latinamerika, Vestindien og Asien med hensyn til alle aspekter af dens forbindelser (f.eks. udenrigspolitik, sikkerhedspolitik, økonomisk politik og udviklingssamarbejdspolitik) med henblik på at bidrage til udviklingen i disse regioner under forhold, hvor der hersker fuld respekt for menneskerettighederne, og med henblik på at styrke disses forbindelser med Unionen. Der vil blive taget særlig hensyn til forbindelser, herunder aftalemæssige forbindelser, som er etableret med regionale grupper eller andre grupperinger.

18. Unionen ønsker endvidere at gøre opmærksom på, at den fortsat lægger den største vægt på forbindelserne med USA, Canada og Japan; Unionen har med disse lande vedtaget særskilte fælleserklæringer, der udgør et grundlag for

et frugtbart partnerskab. Alle parter er sig fortsat bevidst, at samarbejde inden for et tæt partnerskab er uhyre vigtigt.

19. I overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit V samordner medlemsstaterne deres optræden i internationale organisationer, som de er medlemmer af, og på internationale konferencer, som de deltager i, idet de i begge tilfælde forsvarer fælles holdninger og opfølger fælles aktioner.

III

Fælles aktioner over for bestemte lande og landegrupper

20. I overensstemmelse med mandatet fra Det Europæiske Råd udpeges i de følgende punkter områder, hvor fælles aktioner over for udvalgte individuelle lande eller landegrupper i første omgang kunne synes at være særligt nyttige med henblik på at nå Unionens mål.

A

Central- og Østeuropa

21. Fællesskabet og dets medlemsstater har nøje fulgt de økonomiske og politiske ændringer i regionen. De søger at tage udfordringer op ved at mobilisere de ressourcer, der er til deres rådighed, med henblik på at støtte den igangværende forandring i disse lande, især indførelsen af retsstatsprincippet, samt den økonomiske reformproces.

22. Unionen vil

- fremme politisk stabilitet og bidrage til etablering af politiske og/eller økonomiske rammer, der befordrer regionalt samarbejde eller udgør et skridt på vej til regional eller lokal integration;

- fremme fuld gennemførelse af CSCE-forpligtelserne inden for rammerne af CSCE såvel som inden for andre fora, herunder navnlig foranstaltninger vedrørende:

- den menneskelige dimension, især respekten for demokratiet, retsstatsprincipperne, og menneskerettighederne, herunder for personer, der tilhører nationale mindretal;

- forebyggelse og bilæggelse af konflikter, med fuld respekt for grænsernes ukrænkelighed og andre CSCE-principper.

A.1 Rusland og de tidligere Sovjetrepublikker

23. Fællesskabets og dets medlemsstaters aktioner på det politiske område har hidtil været styret af behovet for at sikre stabiliteten i regionen særlig med henblik på at bevare sikkerheden i Europa. Med henblik på at styrke Unionens indflydelsesmuligheder over for denne landegruppe kunne der overvejes fælles aktioner inden for følgende områder:

- støtte til etablering af et overordnet system af harmoniske forbindelser

mellem Den Europæiske Union og de nye stater under hensyn til de pågældende staters forskellige interesser og historiske erfaringer;

- styrkelse af de eksisterende samarbejds- og handelsmønstre mellem de nye stater indbyrdes;

- fremme af fuld overholdelse af alle traktater vedrørende nedrustning og våbenkontrol, som disse er parter i, herunder ikke-spredningstraktater;

- oprettelse af fælles faciliteter og missioner, hvor hvert enkelt tilfælde behandles ud fra sine egne forudsætninger.

A.2. Andre lande i Central- og Østeuropa, herunder Balkanlandene

24. Disse lande er på vej mod demokrati og inde i en proces med at etablere nye politiske og økonomiske strukturer. Det ville være hensigtsmæssigt at styrke deres forbindelser med den Europæiske Union og andre organisationer.

25. Der er allerede gjort fremskridt i nogle af disse lande hvad angår demokratiseringsprocessen og integreringen i europæiske institutioner. Hvis man tager dette i betragtning, kunne der overvejes fælles aktioner i forbindelse med etablering af politiske rammer for at fremme disse landes forbindelser indbyrdes og med Unionen og ved en styrkelse af deres forhold til europæiske organisationer og strukturer.

A.3. Det tidligere Jugoslavien

26. Hovedmålet er på indeværende tidspunkt at fremme fred mellem befolkningsgrupperne og landene i regionen og at bidrage til at bevare sikkerheden i Europa.

27. Følgende spørgsmål kunne omfattes af fælles aktioner:

- Unionens bestræbelser på med fredelige midler, f.eks. gennem fredskonferencen, at opnå en varig løsning på konflikten i Jugoslavien og fortsættelse af overvågningsmissionen i dens forskellige aspekter;

- overvågning i forbindelse med en mulig fremtidig løsning og fremme af samarbejde mellem republikkerne;

- fremme af samarbejde om politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål mellem republikkerne og Unionen;

- medvirken til at styrke demokratiet og retsstatsprincipperne og fremme menneskerettighederne og mindretalrettigheder gennem et retligt og fagligt samabejde.

B

Maghreb og Mellemøsten

28. Middelhavets syd- og østkyster samt Mellemøsten er geografiske områder, hvor Unionen har vægtige interesser såvel sikkerhedsmæssigt som i henseende til social stabilitet.

29. Unionen har derfor en interesse i at etablere et godt naboskab til landene i regionen. Målet bør være at undgå en uddybelse af nord/syd-kløften i regionen ved at begunstige økonomisk udvikling og fremme fuld respekt for

menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt udvikling og befæstelse af demokratiet og retsstatsprincippet.

B.1. Maghreb

30. Maghreb er Unionens sydgrænse. Stabilitet i denne region er en vigtig fælles interesse for Unionens medlemsstater. Befolkningstilvækst, stadig tilbagevendede sociale kriser, massiv udvandring og omsiggribende religiøs fundamentalisme og integralisme er problemer, der udgør en trussel mod stabiliteten i regionen.

31. Med forbehold af de forskellige holdninger, der nødvendigvis må indtages over for de forskellige lande i regionen, kunne der primært lægges vægt på følgende:

- fremme af en kontruktiv dialog med det sigte at skabe et område med fred, sikkerhed og velstand, hvor respekten for de grundlæggende folkeretlige principper er sikret;

- etablering af en rammestruktur for samarbejde inden for alle områder, som gradvis skulle føre til et bedre partnerskab mellem Unionen og dens medlemsstater og Maghreb-landene;

- styrkelse af de eksisterende samarbejdsforanstaltninger omkring de udenrigspolitiske aspekter af bekæmpelsen af terrorisme og ulovlig narkotikahandel;

- sikring af, at landene i regionen fuldt ud efterlever de relevante traktater og aftaler om nedrustning og våbenkontrol, herunder ikke-spredningsaftaler;

- støtte til de igangværende tendenser til regional integration.

B.2. Mellemøsten

32. Mellemøsten har til stadighed været en kilde til bekymring for Fællesskabet og dets medlemsstater. Den manglende stabilitet, der til stadighed har præget denne region, påvirker den internationale sikkerhed og Unionens interesser, hvoraf den vigtigste er at sikre stabilitet i regionen samt et forhold, der bygger på samarbejde og dialog.

33. Inden for rammerne af de mål, som Unionen opstiller, kunne følgende områder tænkes at egne sig for fælles aktioner:

- udvikling af en systematisk aktion til støtte for den forhandlingsproces, der blev igangsat på Mellemøst-konferencen i Madrid, på grundlag af de relevante resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd, med henblik på at nå til en retfærdig og samlet løsning på den arabisk-israelske konflikt og det palæstinensiske spørgsmål;

- sikring af Unionens aktive engagement i fredsprocessen;

- bestræbelser på at overtale Israel til at ændre sin politik hvad angår bosættelserne i de besatte områder og at overtale de arabiske lande til at opgive deres handelsboykot;

- støtte til regionale integrationstendenser;

- sikring af, at landene i regionen i fuldt omfang efterlever relevante

traktater og aftaler om nedrustning og våbenkontrol, herunder ikke-spredningsaftaler, og de relevante resolutioner, fra FN's Sikkerhedsråd;

- de udenrigspolitiske aspekter af bekæmpelsen af terrorisme og ulovlig narkotikahandel.

IV

Områder under sikkerhedsdimensionen

34. Stats- og regeringscheferne vedtog på Det Europæiske Råds samling i Maastricht bestemmelser om indførelse, udformning og gennemførelse af en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Denne politik skal omfatte alle spørgsmål vedrørende Unionens sikkerhed, herunder udformningen på lang sigt af en fælles forsvarspolitik, som med tiden vil kunne føre til et fælles forsvar.

35. I den forbindelse angav Det Europæiske Råd de områder under sikkerhedsdimensionen, hvor der fra Traktatens ikrafttræden vil kunne iværksættes fælles aktioner, nemlig:

- CSCE-processen;

- politikken vedrørende nedrustning og våbenkontrol i Europa, herunder tillidsskabende foranstaltninger;

- spørgsmål vedrørende ikke-spredning af kernevåben;

- de økonomiske aspekter af sikkerheden, herunder navnlig kontrol med overførsel af militær teknologi til tredjelande og kontrol med våbeneksport.

36. I overensstemmelse med artikel J.4 anmoder Unionen WEU, der udgør en integrerende del af udviklingen af Den Europæiske Union, om at udarbejde og

iværksætte de af Unionens afgørelser og aktioner, der har indvirkning på forsvarsområdet. I den forbindelse erindrer de medlemsstater, der ligeledes er medlemmer af WEU, om den erklæring, der blev vedtaget i Maastricht i december 1991, og som regeringskonferencen har taget til efterretning. Spørgsmål, der har indvirkning på forsvarsområdet, og som er omfattet af artikel J.4, er ikke undergivet de fremgangsmåder, der gælder for fælles aktioner.

37. Unionens politik i artikel J.4's betydning berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik og skal overholde de forpligtelser, som visse medlemsstater har i henhold til Den Nordatlantiske Traktat, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for dennes rammer.

38. Det Europæiske Råd har endvidere opfordret udenrigsministrene til at påbegynde det forberedende arbejde med henblik på at fastlægge de nødvendige hovedelementer i en politik for Unionen, så snart Traktaten træder i kraft. Under dette forberedende arbejde bør der navnlig tages hensyn til elementer, der vil have betydning for Unionen i forbindelse med CFSP. I dette øjemed vil der blive oprettet en ad hoc-arbejdsgruppe vedrørende sikkerhed under Den Politiske Komité.

aa/PFW/at

BILAG II

ERKLÆRING FRA DET EUROPÆISKE RÅD
OM DET TIDLIGERE JUGOSLAVIEN

Det Europæiske Råd fordømmer på det kraftigste de fortsatte angreb, der har hærget det tidligere Jugoslavien i over et år og medført forfærdelige tab af menneskeliv og en fortvivlet humanitær situation, navnlig i Bosnien-Hercegovina. Skønt alle parter på hver deres måde har bidraget til at fremkalde den nuværende situation, påhviler langt den største del af ansvaret den serbiske ledelse og den jugoslaviske hær, som den kontrollerer. Fællesskabet og dets medlemsstater understreger på ny, at de sanktioner, der er vedtaget af FN's Sikkerhedsråd, skal anvendes i fuldt omfang.

Det Europæiske Råd beklager stærkt, at det ikke er lykkedes at genåbne Sarajevos lufthavn til humanitære formål i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds resolution 758. Der er derfor behov for yderligere foranstaltninger. EF's medlemsstater vil foreslå, at det retligt kompetente organ, FN's Sikkerhedsråd, omgående træffer alle nødvendige foranstaltninger til genåbning af lufthavnen og effektiv levering af humanitær bistand til Sarajevo og omkringliggende områder. Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater er rede til at samarbejde herom i den udstrækning, det er retligt og politisk muligt for dem. Dette kan omfatte humanitær hjælp ad luftvejen. Det Europæiske Råd sætter fredelige midler højest, men udelukker ikke støtte til anvendelse af militære midler fra FN's side til at nå disse humanitære mål.

Under henvisning til erklæringen fra WEU's Ministerråd af 19. juni 1992 hilser Det Europæiske Råd den undersøgelse velkommen, som WEU har foretaget vedrørende mulighederne for at støtte aktioner, der er iværksat inden for rammerne af de relevante resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd.

Det Europæiske Råd ser med stor bekymring på den stadigt forværrede situation for de hundrede tusinder mennesker, der er drevet på flugt i det tidligere Jugoslavien. Trods allerede iværksatte aktioner, især gennem De Forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR), mener Det Europæiske Råd, at der vil være behov for yderligere omfattende finansiel støtte. Kommissionen koordinerer disse bestræbelser med de øvrige G 24-lande.

Med hensyn til Kosovo forventer Det Europæiske Råd, at den serbiske ledelse vil afstå fra yderligere undertrykkelse, og at den vil indlede en seriøs dialog med repræsentanter fra området. Det Europæiske Råd minder indbyggerne i Kosovo om, at deres berettigede stræben efter selvstyre skal behandles inden for rammerne af konferencen om Jugoslavien. Det understreger behovet for omgående at udsende observatører til Kosovo samt til nabolandene for at forhindre voldsanvendelse og for at bidrage til at genoprette tilliden. Fællesskabet og dets medlemsstater opfordrer CSCE til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik herpå og er for deres vedkommende rede til at deltage i en sådan mission.

Det Europæiske Råd tilkendegiver på ny den holdning, som Fællesskabet og dets medlemsstater indtog i Guimaraes med hensyn til anmodningen fra den tidligere jugoslaviske republik Makedonien om at blive anerkendt som en uafhængig stat. Det erklærer sig rede til at anerkende denne republik med dens eksisterende grænser i overensstemmelse med Fællesskabets og dets medlemsstaters erklæring af 16. december 1991 med anvendelse af et navn, hvori ordet Makedonien ikke indgår. Det anser endvidere denne republiks grænser for ukrænkelige og garanterede i overensstemmelse med principperne i FN-Chartret og i Paris-Chartret.

Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater vil ikke anerkende den nye føderative enhed, der består af Serbien og Montenegro, som den stat, der efterfølger det tidligere Jugoslavien, før de kvalificerede internationale institutioner har

truffet beslutning. De har besluttet at anmode om, at Jugoslaviens delegation midlertidigt fratages retten til at deltage i forhandlingerne under CSCE og i andre internationale fora og organisationer.

Det Europæiske Råd giver udtryk for sin vilje til at hjælpe befolkningerne i det tidligere Jugoslavien i deres stræben efter en fremtid med fred i Europa og gentager, at EF's konference om Jugoslavien under forsæde af Lord Carrington er det eneste forum, der kan sikre en varig og retfærdig løsning på det tidligere Jugoslaviens udestående problemer, herunder forfatningsmæssige ordninger for Bosnien-Hercegovina. Det Europæiske Råd henstiller indtrængende til alle parter, der er involveret i fredsprocessen, at de fuldt ud og uden yderligere forsinkelse deltager i forhandlingerne inden for konferencens rammer.

ia/GQ/sm

BILAG III

DET EUROPÆISKE RÅDS ERKLÆRING
OM FREDSPROCESSEN I MELLEMØSTEN

Det Europæiske Råd bekræfter, at det støtter den fredsproces, der blev indledt i oktober 1991 i Madrid, og som betyder en enestående chance for fred. Det er af største betydning for verden og navnlig for Europa, som spiller en afgørende rolle i områdets politiske og økonomiske stabilitet. Det Europæiske Råd hylder den interesse og den udholdenhed, som er blevet udvist af de deltagere, der har engageret sig i at fremme processen, og de direkte involverede parters kloge og modige optræden.

Det Europæiske Råd har noteret sig resultaterne af valget i Israel. Det tror på, at disse resultater, som er et udtryk for den demokratiske tradition i Israel, vil styrke fredsprocessen og bestræbelserne på en retfærdig og vedvarende løsning. Det håber, at den nye israelske regering, såvel som de involverede arabiske parter, vil gribe lejligheden til at forhandle sig frem til en omfattende fred.

Det Europæiske Råd erkender, at det er konfliktens parter, der skal opstille betingelserne for en afgørelse, som for at blive effektiv skal opnås gennem frie forhandlinger og enighed mellem parterne. Men Det Europæiske Råd understreger sin tro på, at for at en aftale kan være retfærdig og varig, skal den tage udgangspunkt i FN's Sikkerhedsråds resolutioner nr. 242 og 338, hvori princippet om jord til gengæld for fred fastslås. Den må skabe sikkerhed for alle staterne i området, herunder Israel, inden for anerkendte og sikrede grænser, og sikre det palæstinensiske folk retten til selvbestemmelse.

Det Europæiske Råd understreger behovet for, at alle parter går aktivt ind i fredsprocessen, afholder sig fra enhver form for voldshandling og undgår enhver

handling, der kan bringe forhandlingerne i fare eller true den gensidige tillid. Det udtrykker håb om, at den nye israelske regering og de arabiske lande hurtigt vil træffe tillidsskabende foranstaltninger. Det ser frem til, at der sættes en stopper for opførelsen og udvidelsen af israelske bosættelser i de besatte områder, herunder det østlige Jerusalem, som er ulovlige i henhold til folkeretten, og til, at bestemmelserne i den fjerde Genève-konvention bliver gennemført fuldt ud. Det Europæiske Råd opfordrer desuden medlemmerne af Den Arabiske Liga til at hæve deres handelsboykot over for Israel, da denne er uforenelig med ånden i fredsprocessen.

Det Europæiske Råd understreger atter, at Fællesskabet og dets medlemsstater ønsker at spille en konstruktiv og aktiv rolle i fredsprocessen, både på bilateralt og på multilateralt plan, ud fra Fællesskabets velkendte principielle holdninger. Såvel Israel som dets arabiske naboer kan regne med Europas engagement i opbygningen af en fremtid i fred og velstand i regionen på baggrund af de fremskridt, der er gjort under fredsprocessen.

Det Europæiske Råd understreger atter Fællesskabets ønske om, at Sikkerhedsrådets resolution nr. 425 skal anvendes i fuldt omfang. Det bekræfter, at det støtter Libanons uafhængighed, suverænitet, enhed og territoriale integritet. Det opfordrer til tilbagetrækning af alle fremmede tropper fra Libanon og til, at parterne samarbejder med de FN-styrker, der er udstationeret der. Det Europæiske Råd mener, at det libanesiske folk bør have lov til at lade deres synspunkter komme til udtryk ved valg, der afholdes på sådanne vilkår, at de med sikkerhed kan betragtes som frie og retfærdige.

ams/GQ/sm/

BILAG IV

ERKLÆRING FRA DET EUROPÆISKE RÅD VEDRØRENDE FORBINDELSERNE MELLEM EF OG MAGHREB-LANDENE

1. Det Europæiske Råd bekræfter, at det stiller sig solidarisk med Maghreb-landene, og at det er fast besluttet på at fortsætte sin overordnede politik, der sigter mod at bidrage til stabilitet og velstand i Middelhavsområdet, idet man bygger på tanken om et partnerskab på lige fod.

2. Fællesskabet og medlemsstaterne er af den opfattelse, at deres forbindelser med Maghreb-landene bør bygge på et fælles tilsagn om

   - overholdelse af folkeretten og principperne i FN's charter og FN-Sikkerhedsrådets resolutioner;

   - overholdelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder på det civile, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle område samt de demokratiske værdier, der kommer til udtryk i frie og regelmæssige valg;

   - vedtagelse af demokratiske institutionelle procedurer, der sikrer pluralisme, borgernes faktiske deltagelse i det offentlige liv og overholdelse af mindretallenes rettigheder;

   - tolerance og fredelig sameksistens mellem forskellige kulturer og religioner.

3. Den politiske dialog mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater og Maghreb-landene bør åbne mulighed for regelmæssig udveksling af oplysninger og mere udstrakt samråd på det politiske og det sikkerhedsmæssige område.

På samme måde ser Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater gerne, at dialogen snarest muligt kan udvides, således at den også omfatter de valgte repræsentanter og arbejdsmarkedets parter. Fællesskabet og dets medlemsstater er i øvrigt rede til på et passende tidspunkt at fortsætte den dialog, der er indledt med UMA.

4. På det økonomiske område gentager Det Europæiske Råd, at det støtter den harmoniske udvikling i Maghreb-området, som fremmer økonomisk integration, indførelse af en egentlig markedsøkonomi og modernisering af de økonomiske systemer.

I denne sammenhæng minder Det Europæiske Råd om de muligheder for handling, der allerede er truffet beslutning om inden for rammerne af den nye Middelhavspolitik, og som Fællesskabet fortsat lægger stor vægt på, og Det Europæiske Råd mener, at et partnerskab på lige fod mellem EF og Maghreb-landene vil fremme en fortsættelse af de økonomiske reformer, en betydelig forøgelse af de private investeringer og i særlig grad "joint ventures" mellem virksomheder i EF og Maghreb-landene med henblik på at støtte de aktiviteter, der skaber nye beskæftigelsesmuligheder.

Det Europæiske Råd giver udtryk for, at Fællesskabet er rede til fuldt ud at yde sit bidrag til dette projekt, især gennem finansielt samarbejde, specielt inden for rammerne af den nye Middelhavspolitik, fremme af investeringerne, udvidelse af det tekniske samarbejde på alle områder af fælles interesse og på længere sigt gradvis oprettelse af et frihandelsområde. Det Europæiske Råd noterer sig, at samtaler allerede har gjort det muligt at udforske denne mulighed med Marokko, og ønsker, at der hurtigt kan gøres fremskridt i denne retning. Det foreslår, at der anvendes en tilsvarende fremgangsmåde over for andre lande i regionen.

5. På det sociale område finder Det Europæiske Råd, at man først og fremmest skal behandle de problemer, der er opstået på begge sider af Middelhavet i forbindelse med

   - migrationerne samt leve- og arbejdsvilkår for migranterne,

   - den demografiske uligevægt samt de økonomiske og sociale uligheder, som følger heraf.

6. På det kulturelle område mener Det Europæiske Råd, at det er tvingende nødvendigt at intensivere udvekslingen af bl.a. unge, akademikere, videnskabsmænd og medier for at skabe bedre kendskab til og større gensidig forståelse for de forskellige folkeslag og kulturer i de europæiske lande og i Maghreblandene.

7. Ved gradvis at nå de mål, der er nævnt ovenfor, herunder især det mål, der består i et partnerskab på lige fod, giver Det Europæiske Råd udtryk for, at det er fast besluttet på at tillægge forbindelserne mellem EF og Maghreblandene en betydning og en intensitet, der svarer til de bånd, som er knyttet ved geografisk naboskab og gennem historien.